



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobkyně: **J. V.**
zastoupena Mgr. Milanem Šikolou, advokátem Advokátní kanceláře
Šmíd s. r. o.
se sídlem Metodějova 450/7, 612 01 Brno

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5
pracoviště Ústí nad Labem, Revoluční 3289/15, 400 01 Ústí nad Labem

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované o námitkách, ze dne 4. 10. 2022, č. j. X, o změnu výše invalidního důchodu,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne 15. 3. 2022, č. j. X (dále také jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), zamítla žádost žalobkyně o změnu výše invalidního důchodu podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen *zdp*) a pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. c) *zdp* s odůvodněním, že

podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Semily ze dne 4. 2. 2022 (dále jen „OSSZ“) není žalobkyně invalidní pro invaliditu třetího stupně, ale nadále je invalidní pro invaliditu druhého stupně (z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost pouze o 50%).

2. Rozhodnutím ze dne 4. 10. 2022, č. j. X (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila prvostupňové rozhodnutí, které přezkoumala v celém rozsahu včetně rozsahu uplatněných námitek. Uvedla, že posoudila invaliditu žalobkyně a v tomto směru odkázala na vypracovaný nový posudek o invaliditě ze dne 29. 9. 2022, dle kterého je žalobkyně i nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zdp. Konečná míra poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně byla tímto posudkem o invaliditě stanovena rovněž ve výši 50%. Žalovaná v rozhodnutí vyjmenovala z jakých odborných lékařských nálezů lékař Lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení – pracoviště pro námitkové řízení (dále také jen „*lékař ČSSZ*“) při novém posouzení zdravotního stavu žalobkyně vycházel, uvedla diagnostický souhrn onemocnění žalobkyně (strana 2 napadeného rozhodnutí) se závěrem, že rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v **kapitole XIII** (postižení svalové a kosterní soustavy), **oddílu A** (artropatie), **položce 1c** (osteoartróza, těžké postižení s funkčně těžkým postižením dvou a více velkých/nosných kloubů nebo s těžkým postižením většiny malých kloubů rukou (zejména narušení úchopu) nebo nohou, se značným omezením pohybových schopností a celkové výkonnosti při středně těžkém zatížení, některé denní aktivity omezeny) přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*vyhláška č. 359/2009 Sb.*“), pro které se stanovuje procentní rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti 40-50%. Míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně stanovil na horní hranici 50%, která se podle § 3 citované vyhlášky nezvyšuje. K námitkám žalobkyně žalovaná uvedla, že rozhodující příčinou jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je polyartróza s artrózou velkých kloubů a osteoartróza drobných kloubů rukou a nohou. Dále uvedla, že na vyšší míru poklesu pracovní schopnosti její zdravotní stav nedosahuje, nejsou naplněny podmínky vyšší položky 1d, oddílu A, kapitoly XIII přílohy k citované vyhlášce, neboť se nejedná o zvlášť těžké postižení s těžkým omezením pohybových schopností a celkové výkonnosti. Další zdravotní postižení (*stav po opakovaných operacích plochonozi a hallux valgus, vertebrogenní algický syndrom polytopní na podkladě pokročilých degenerativních změn, anxiózně depresivní syndrom, arteriální hypertenze, stav po opakovaných operacích ganglia na dorzu levého zápěstí, chronická hepatální léze, stav po operaci katarakty oboustranně v 10/2021 a další posudkově méně závažná zdravotní postižení*) dále nesnižují pracovní schopnost. Uvedla, že k námitce nebyly doloženy žádné nové odborné lékařské nálezy, dokládající žalobkyni udávané zhoršení dechu, dušnost, závratě. Konstatovala, že u žalobkyně byly objektivizovány chronické potíže, zejména pohybového ústrojí, které se samy svým charakterem v čase horší. Dále byly zjištěny recidivující i progredující obtíže deformit nohou, nejsou však takového charakteru, aby je bylo možné uznat za invaliditu třetího stupně. Uzavřela, že pro změnu stupně invalidity ve smyslu zvýšení tak nebyly zjištěny žádné posudkově významné skutečnosti. Dle uvedeného posouzení je žalobkyně i nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně. Žalovaná proto dospěla k závěru, že posudkově

závěr OSSZ Semily ze dne 4. 2. 2022 (se stanovenou mírou poklesu pracovní schopnosti ve výši 50%) lze jako správný potvrdit, a proto námitky jako nedůvodné zamítla.

II. Obsah žaloby

3. V podané žalobě žalobkyně obdobně jako v námitkách nesouhlasila s posouzením svého zdravotního stavu. Napadené rozhodnutí považuje za nesprávné, spočívající na neúplném a nesprávném skutkovém zjištění a nesprávném právním posouzení věci. Nadále je přesvědčena, že pokles její pracovní schopnosti v důsledku jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyl žalovanou v napadeném rozhodnutí posouzen správně a objektivně, neboť nebyl zohledněn její aktuální zdravotní stav. Nesouhlasí proto se závěrem, že pokles její pracovní schopnosti činí 50 % a nejsou tak splněny podmínky pro vznik invalidity podle ust. § 39 odst. 2 písm. c) zdp.
4. Namítla, že v posudku o invaliditě ze dne 29. 9. 2022 je jako poslední uváděna lékařská zpráva z revmatologie Turnov ze dne 26. 5. 2021, a že od uvedené doby se její zdravotní stav výrazně zhoršil, zejména není schopna dlouhodobě vykonávat jakoukoliv trvalou pracovní činnost (pro křeče v končetinách), trpí dušností i po krátké době chůze, motáním hlavy, včetně závratí ve výškách. Za daného stavu má za to, že její dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav má zásadnější vliv na pokles její pracovní schopnosti, a to v míře pro přiznání invalidity třetího stupně, tedy pokles pracovní schopnosti překračující minimálně 70 %. Navrhla, aby její zdravotní stav byl opětovně přezkoumán soudem ustanoveným znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví posudkového lékařství. Závěrem navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

5. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě zopakovala předmět řízení a na věc dopadající právní úpravu, setrvala na správnosti napadeného rozhodnutí. Uvedla, že v daném řízení bylo posudkem lékaře OSSZ a posudkem lékaře LPS ČSSZ prokázáno, že žalobkyně je nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zdp. Napadené rozhodnutí vychází z dostatečně objektivně zjištěného skutkového stavu a je i v souladu se zákonem.
6. K žalobní námitce stran neaktuálnosti podkladových zpráv (z revmatologie z května 2021) či v námitkách uváděné poslední zprávy z ortopedického vyšetření z března 2021 žalovaná uvedla, že žádost o změnu výše invalidního důchodu uplatnila sama žalobkyně, proto měla ke své žádosti doložit nejaktuálnější lékařské zprávy a nálezy ze všech specializovaných a odborných pracovišť, kde se všude léčí a kam pravidelně dochází, pokud je její ošetřující lékař neměl k dispozici. Žalované není známo, kde a s čím se žalobkyně léčí, jak často dochází na kontroly a kdy měla poslední lékařskou prohlídku či vyšetření na odborném oddělení. Nové aktuální nálezy z těchto dvou odborných pracovišť nebyly doloženy ani k žalobě. Tuto žalobní námitku shledává nedůvodnou.
7. Žalovaná navrhla k důkazu vyhotovení posudku u příslušné Posudkové komise MPSV ČR, která posoudí zdravotní stav žalobkyně, míru poklesu pracovní schopnosti a stupeň invalidity dle platné právní úpravy. Pro případ, že tímto posudkem nebude uznána invalidita třetího stupně, navrhla zamítnutí žaloby.

IV. Skutkové a právní závěry krajského soudu

8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě rozhodl při jednání, z něhož se žalobkyně i její zástupce předem omluvili, souhlasili s tím, aby soud jednal v jejich nepřítomnosti. Soud konstatoval splnění podmínek ustanovení § 49 odst. 3 s. ř. s., a jednal v nepřítomnosti žalobkyně a jejího zástupce.
9. V přezkumném řízení soud konstatoval posudek OSSZ Semily o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 4. 2. 2022, v němž byl po uvedení diagnostického souhrnu onemocnění žalobkyně (jako výše) a odborných lékařských nálezů, z nichž bylo při posouzení jejího zdravotního stavu vycházeno, učiněn lékařem OSSZ závěr, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je **polyartróza s artrózou velkých kloubů a osteoartróza drobných kloubů rukou a nohou**. Míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně stanovil podle kapitoly XIII, oddílu A, položky 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. na horní hranici 50%, která se ve smyslu § 3 cit. vyhlášky nemění. Dle učiněného posudkového závěru je žalobkyně nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zdp.
10. Soud dále k důkazu konstatoval v rámci námitkového řízení vyhotovený nový posudek o invaliditě ze dne 29. 9. 2022 (viz výše), jehož závěry jsou ve shodě s posudkem lékaře OSSZ.
11. V projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem, pro niž je typické, že v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. V rámci soudního řízení ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále také jen „PK MPSV“ „posudková komise“ nebo „PK“), jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
12. Z uvedeného důvodu krajský soud požádal PK MPSV v Hradci Králové o vypracování posudku o zdravotním stavu žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí. Posudek byl vyhotoven dne 13. 4. 2023. Při jednání soud provedl důkaz uvedeným posudkem, z něhož zjistil, že posudková komise hodnotila zdravotní stav žalobkyně na podkladě spisové dokumentace OSSZ Semily, LPS ČSSZ Ústí nad Labem, zdravotní dokumentace praktického lékaře žalobkyně (rozhodné lékařské nálezy jsou v posudku citovány), a na základě vlastních poznatků. Žalobkyně i její zástupce byli k jednání komise pozváni, leč nedostavili se. PK po prostudování podkladové dokumentace shledala, že je dostatečná k přijetí posudkového závěru. Po vyhodnocení všech rozhodných skutečností stanovila PK za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti **polyartrózu s artrózou velkých kloubů a osteoartrózou drobných kloubů rukou a nohou**. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti stanovila ve shodě s lékařem OSSZ a lékařem ČSSZ podle kapitoly XIII, oddílu A, položky 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. ve výši **50%**, tj. na horní hranici daného rozpětí 40-50%, která byla zvolena vzhledem k funkčnímu poškození při základní diagnóze a se zohledněním vykonávané profese (nekvalifikovaná dělnice), která se ve smyslu § 3 citované vyhlášky nemění.

13. Posudková komise v posudkovém zhodnocení citovala posudkově významné nálezy revmatologické, chirurgické, ortopedické, rehabilitační, RTG, gastroenterologické, ošetřujícího praktického lékaře a jejich závěry. Dále se vyjádřila i k dalším zdravotním postižením žalobkyně s tím, že jsou posudkově méně významná a pokud by byla vzata za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, neodpovídala by žádnému stupni invalidity. Uvedla, že chronická hepatální léze je stabilizovaná, míra poklesu pracovní schopnosti by odpovídala hodnocení dle kapitoly XI, oddílu F, položce 1a) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. ve výši 15-20%. Stav po operaci katarakty by odpovídal hodnocení dle kapitoly VII, položky 6b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. na 15-20%. Arteriální hypertenze bez funkčních morfologických orgánových změn by odpovídala hodnocení dle kapitoly IX, oddílu A, položky 8a) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. na 5%. PK uvedla, že další zdravotní postižení dle diagnostického souhrnu jsou posudkově méně významná, bez podstatnějšího vlivu na pracovní schopnost. Dále posudková komise uvedla, že u žalobkyně dominují významné subjektivní obtíže, avšak nálezy odborných lékařů závažnost těchto obtíží plně nepodporují. V posudkovém výroku PK uvedla, že zdravotní stav žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí odpovídal invaliditě druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zdp.
14. Při jednání soud konstatoval stanovisko zástupce žalobkyně ze dne 21. 6. 2023, které mu bylo zasláno spolu s omluvou z jednání, v němž ve vztahu k posudku PK MPSV v Hradci Králové ze dne 13. 4. 2023 namítl, že nebyla hodnocena lékařská zpráva – Nález ze dne 6. 6. 2022 (MMN, a.s., Ortopedická ambulance Jilemnice) a zpráva z návštěvy Krajské nemocnice Liberec, a.s., Ambulance revmatologie Turnov ze dne 14. 6. 2022 (obě tyto zprávy byly přiloženy k uvedenému podání). Poukázal na to, že uvedený posudek byl vypracován posudkovou komisí zřizovanou MPSV, tedy vrcholným orgánem správy sociálního zabezpečení, jemuž je žalovaná v organizační struktuře orgánů sociálního zabezpečení podřízena. Již jen z tohoto důvodu, tj. vzájemného vztahu žalované a MPSV (v organizační struktuře orgánů sociálního zabezpečení) lze mít důvodné pochybnosti o objektivitě a nezávislosti učiněných závěrů v podaném lékařském posouzení. Zopakoval návrh žalobkyně na posouzení jejího zdravotního stavu soudem ustanoveným znalcem. Setrval na žalobním petitu.
15. Krajský soud důkaznímu návrhu znaleckým posudkem nevyhověl (§ 52 odst. 1 s. ř. s.) s odůvodněním nadbytečnosti a procesní ekonomie, neboť v dosavadním posouzení zdravotního stavu žalobkyně neshledal žádné zásadní rozpory ani nedostatečné posouzení všech rozhodujících skutečností.
16. Pověřená pracovnice žalované s ohledem na shodné závěry všech posudkových orgánů, dle kterých nebyl v případě žalobkyně prokázán vyšší stupeň invalidity než invalidita druhého stupně, navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Náhrady nákladů řízení se vzdala.
17. Soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a po provedeném dokazování v návaznosti na příslušná zákonná ustanovení dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**.
18. Podle ustanovení § 39 odst. 1 zdp je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
19. V odstavci (2) cit. ustanovení je uvedeno, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla

- a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
b) **nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,**
c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
20. Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok (§ 26 zdp).
21. Podle ustanovení § 39 odst. 4 zdp se při určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
22. Procentní míry poklesu pracovní schopnosti jsou uvedeny v příloze k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje se posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity).
23. Podle ustanovení § 2 odst. 1 cit. vyhlášky je pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti nutné **určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.**
24. **Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají;** v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (odst. 3 cit. ustanovení).
25. V § 3 citované vyhlášky se uvádí: (1) V případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. (2) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů. (3) Zvýšení

horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle odstavců 1 a 2 nesmí v úhrnu převýšit 10 procentních bodů.

26. V § 4 citované vyhlášky se uvádí: (1) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce nemá vliv, popřípadě má jen nepodstatný vliv na schopnost pojištěnce využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti a v důsledku toho je pokles pracovní schopnosti pojištěnce menší, než odpovídá dolní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto dolní hranici snížit až o 10 procentních bodů. (2) V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce je stabilizovaný nebo pojištěnec je adaptován na své zdravotní postižení a v důsledku toho je pokles pracovní schopnosti pojištěnce menší, než odpovídá dolní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto dolní hranici snížit až o 10 procentních bodů. (3) Snížení dolní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle odstavců 1 a 2 nesmí v úhrnu převýšit 10 procentních bodů.
27. Podle § 41 odst. 3 zdp se při změně stupně invalidity nově stanoví výše invalidního důchodu, a to ode dne, od něhož došlo ke změně stupně invalidity.
28. Rozhodnutí o nároku na invalidní důchod a stanovení stupně invalidity je závislé především na lékařském odborném posouzení. Soud, který sám nemá odborné medicínské znalosti, vycházel při hodnocení důkazů z provedených odborných lékařských posouzení zdravotního stavu žalobkyně k datu vydání napadeného rozhodnutí. Všechny posudkové orgány se shodly v posudkovém hodnocení a závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí byla žalobkyně nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zdp. Krajský soud proto své konečné rozhodnutí opírá o shodné závěry všech posudkových orgánů a zejména pak o posudek PK MPSV v Hradci Králové ze dne 13. 4. 2023, který potvrdil a odůvodnil správnost žalobou napadeného rozhodnutí.
29. Ač žalobkyně namítala nedostatečné posouzení svého zdravotního stavu, krajský soud uvedenou námitku důvodnou neshledal. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s. Vzhledem k mimořádnému významu v tomto řízení bývá však uvedený posudek *„rozhodujícím důkazem v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 166/2014-30, a dále též rozsudky téhož soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011 – 43 nebo ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 70/2012 – 14; všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Obdobně lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20, v němž se uvádí: *„správní soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o němž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti*

a správnosti posudku), případně – namítal-li to žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise)“.

30. Krajský soud konstatuje, že námitka „systémové podjatosti“ ohledně vztahu mezi PK MPSV, resp. Ministerstvem práce a sociálních věcí a žalovanou byla uplatněna až ve vyjádření ze dne 21. 6. 2023, tedy po lhůtě pro případné rozšíření žaloby o další žalobní body (srovnej § 71 odst. 2 s. ř. s.) a soud by se jí nemusel zabývat. Nicméně považuje za vhodné na tomto místě shrnout platnou právní úpravu a judikaturu k této velmi často se v žalobách objevující námitce.

31. Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 22. 9. 2009, č. j. 3 Ads 141-2008-54 uvedl: „Podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, Ministerstvo práce a sociálních věcí řídí Českou správu sociálního zabezpečení. Z tohoto ustanovení ovšem nijak nevyplývá, že by MPSV mohlo zasahovat do rozhodování žalované ve věcech důchodového pojištění. Žalovaná vydává svá rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění nezávisle na MPSV a tato rozhodnutí k žalobě přezkoumávají krajské soudy (tak ostatně postupovala i stěžovatelka). MPSV nemá při rozhodování v těchto věcech žádnou úlohu. Jestliže MPSV řídí žalovanou, znamená to její řízení ve věcech personálních, materiálních, rozpočtového zabezpečení apod., nikoli zasahování do její rozhodovací činnosti.

Pokud jde o vztah Ministerstva práce a sociálních věcí a posudkových komisí, pak podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., MPSV posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Sama skutečnost, že posudková komise je orgánem MPSV, není důvodem k pochybnostem o objektivitě jejích závěrů; ta má být garantována složením posudkových komisí předepsaným § 3 odst. 1 vyhlášky č. 182/1991 Sb. Podle tohoto ustanovení jsou členy posudkových komisí nejen posudkoví lékaři a tajemníci z řad pracovníků MPSV, ale i odborní lékaři jednotlivých klinických oborů, tedy osoby odlišné od pracovníků MPSV (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2003 čj. 5 Ads 4/2003-35 uveřejněný pod č. 33/2003 Sb. NSS). K otázce souladu uváděné úpravy s Ústavou a Listinou základních práv a svobod se vyjádřil v minulosti Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 1. 11. 1995 sp. zn. II. ÚS 92/95, kde dospěl k závěru, že tato úprava v rozporu s čl. 36 Listiny není.“ Tato námitka (zde podána opožděně), by ani v případě jejího včasného uplatnění neměla naději na úspěch.

32. Krajský soud má za to, že zdravotní stav žalobkyně v nyní projednávané věci byl posouzen v souladu se zákonem lékařem OSSZ, lékařem ČSSZ a poté ještě posudkovou komisí MPSV. Skutečnost, že jejich posudkové závěry jsou shodné, sama o sobě ke zpochybnění těchto závěrů nestačí. V nyní projednávané věci posudek PK MPSV nevzbuzuje pochybnosti o jeho úplnosti, přesvědčivosti a správnosti. Proto z důvodu nadbytečnosti a respektování zásady ekonomiky řízení krajský soud nevyhověl důkaznímu návrhu zástupce žalobkyně na doplnění dokazování o znalecký posudek. Dle ustáleného právního názoru Nejvyššího správního soudu totiž platí, že ve věcech týkajících se posouzení invalidity posudkovými komisemi MPSV soud není povinen provádět další důkazy, je-li z posudku PK MPSV zřejmý zdravotní stav a jeho ohodnocení vzhledem k podmínkám invalidity. Případné další důkazy (přibrání znalce z příslušného oboru medicíny) jsou zapotřebí pouze tehdy, nesplňuje-li posudek požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48, dále rozsudek ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003-50), což není projednávaný případ.

33. K žalobní námitce, že žalovaná při svém rozhodování nezohlednila aktuální zdravotní stav žalobkyně, soud uvádí, že již k námitkovému řízení nebo k žalobě, či jednání PK MPSV žalobkyně mohla a měla doložit nové lékařské nálezy, které mapují její zdravotní stav v rozhodném období, a prokazují jeho zhoršení, ale neučinila tak. Zdravotní dokumentace byla pro učinění posudkového závěru shledána posuzujícími lékaři na všech posudkových úrovních shledána jako dostatečná k učinění posudkového závěru. Teprve jeden den před jednáním soudu (21. 6. 2023) žalobkyně doložila dva lékařské nálezy (z ortopedické ambulance ze dne 6. 6. 2022 a z revmatologie ze dne 14. 6. 2022), avšak učinila tak v situaci, kdy již se k nim ani PK MPSV nemohla vyjádřit. Uvedené nálezy spadají do rozhodného období a žalobkyni nic nebránilo v tom, aby je předložila již ke své námitce, když v námitkovém řízení byl její zdravotní stav posouzen posudkem lékaře ze dne 29. 9. 2022. Soud uvedené nálezy při jednání konstatoval k důkazu. Sama žalobkyně, resp. její zástupce ve svém podání neuvádí, jaké významné skutečnosti pro posouzení této věci z nich vyplývají. Krajský soud jako medicínský laik nemůže provádět posudkové hodnocení, nicméně z obsahu těchto dvou stručných zpráv vyčetl, že žalobkyně navštívila uvedené lékaře, popsala své subjektivní potíže, byly jí předepsány léky a stanovena další kontrola za jeden rok (v případě zprávy z revmatologie) a v případě ortopedické zprávy je uvedeno doporučení k vyloučení dlouhodobého statického a dynamického zatěžování, nošení břemen, práce ve výškách a střídání vnějších teplot. Ze zpráv nevyplývají žádné výsledky provedených vyšetření, RTG, laboratorních výsledků apod. Posouzení zdravotního stavu žalobkyně pro účely tohoto přezkumného řízení soud považuje za dostatečné a úplné.
34. Krajský soud shrnuje, že posudek PK MPSV ze dne 13. 4. 2023, který vzal za stěžejní důkaz v tomto přezkumném řízení, dle jeho názoru plně dostál požadavkům vyjádřeným ve výše citované judikatuře Nejvyššího správního soudu. Posudková komise měla dostatek odborných posudkově relevantních lékařských nálezů pro zaujetí posudkového závěru.
35. Ze všech podání žalobkyně a rovněž z popisu lékařských zpráv vyplývá, že žalobkyně udává značné subjektivně vnímané bolesti svých zdravotních potíží, u nichž nebyl objektivně zjištěn vyšší stupeň závažnosti, než celkově odpovídající invaliditě druhého stupně. Krajský soud k uvedenému doplňuje, že subjektivně udávané obtíže nemohou být a ani nejsou posudkovým kritériem, neboť vnímání těchto obtíží se u každého člověka liší a to nejen vlivem prodělaného onemocnění, ale i vrozených dispozic, vnějších okolností, vlivem aktuálních psychického stavu a tzv. prahu bolesti, který je u každého jedince jiný. Soudní praxe vyjádřila obecnou zásadu pro posuzování poklesu pracovní schopnosti, kdy se vychází ze zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření, nikoli se subjektivních pocitů a stesků žalobce (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009-46).
36. Po provedeném přezkumném řízení soud uzavírá, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, neboť v té době žalobkyně nesplňovala podmínky pro změnu výše invalidního důchodu ve smyslu § 41 odst. 3 zdp. Všechny posudkové orgány dospěly ke shodnému závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti, je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII, oddílu A, položce 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které stanovily míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici 50%, která se ve smyslu § 3 citované vyhlášky nemění. Z uvedeného závěru

tak vyplývá, že žalobkyně je i nadále invalidní pro invaliditu druhého stupně dle § 39 odst. 2 písm. b) zdp.

37. Soud opakovaně zdůrazňuje, že otázka invalidity žalobkyně byla řešena v souladu s ustanovením § 75 odst. 1 s. ř. s. k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované (4. 10. 2022), a proto jakékoliv zhoršení jejího zdravotního stavu na základě nových nálezů a z toho vyplývající skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti nároku na invaliditu vyššího stupně, ke kterým došlo po tomto datu, je možné řešit pouze na základě nové žádosti podané u příslušné OSSZ.
38. Krajský soud na základě výše uvedeného uzavírá, že neshledal namítané vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno na základě náležitě zjištěného stavu věci (§ 3 správního řádu), pochybení soud neshledal ani v případě opatření podkladů pro vydání rozhodnutí a jejich hodnocení (§ 50 a 52 správního řádu). Žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

V. Náklady řízení

39. Výrok o náhradě nákladů řízení soud odůvodňuje ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobkyně nebyla v řízení úspěšná a správnímu orgánu, který měl ve věci úspěch, toto právo nenáleží dle odst. 2 citovaného zákonného ustanovení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 22. června 2023

Za správnost vyhotovení: I. S.

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně